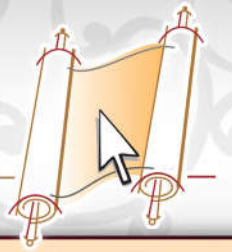

פרשה מבוארת

ע"פ רבנו האברבנאל

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל, ורעייתו מרת בוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

שתי הלכות ביום

גליון מס' 11

פרשת פנחס

"פִּינַחֵם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵם אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי. לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נָתַן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְהִיתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהַנְתָּ עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְיָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכְבָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינִית זְמָרִי בֶּן סְלוּא נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי. וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּכְבָּה הַמְּדִינִית בְּזַבִּי בַת צוּר רֹאשׁ אֲמֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צַרּוּר אֶת הַמְּדִינִים וְהַכִּיתֶם אוֹתָם" (במדבר פרק כה, יא-יז)

שאלות: א. מדוע הוצרך ה' לתת לפנחס 'ברית שלום', והרי כיון שלא חטא מדוע לא יהיה לו שלום. ב. מה נוסף לפנחס בכך שנכרתה לו ברית כהונה לעולם, והרי כל זרעו של אהרן היו כהנים לעולם. ג. מדוע כתבה כאן התורה 'צרור את המדינים', והרי בפרשת מטות, סמוך למלחמת מדין ציוה ה' לנקום ולהלחם בהם, ומדוע הוצרכה התורה לכתוב זאת גם כאן.

תשובה: כיון שהרג פנחס את נשיא שבט שמעון, היו מבני ישראל שחששו שיבואו אנשי שבט שמעון וקרוביו של זמרי בן סלוא לנקום בפנחס ולהורגו, ויצטרך ללכת תמיד עם שומרים, וכן היו שאמרו שלאחר שהרג את הנפש יפסל פנחס לכהונה, ולכן אמר לו ה' שהוא נותן לו ברית שלום, לשומרו מכל רע, ומעתה לא יהיה מי שיהיין לקרב אליו ולהרע לו, כשה' הודיע שהוא ישמור על שלומו. וכן הודיע ה' שלא רק שלא יפסל פנחס מהכהונה, אלא אדרבה, יזכה שכל הכהנים הגדולים שכיחנו מעת בניית בית המקדש יהיו מזרעו. אמנם הוסיף ה' ואמר שברית השלום של פנחס תהיה רק עם שבט שמעון, שישמעו שה' שומר עליו וישלימו עימו, אבל לא יהיה שלום זה עם המדינים, אלא אדרבה, צרור את המדינים והכיתם אותם, וכפי שיבואר בפרשת מטות שהצטוו להילחם בהם. (שאלות א-ב).

❦

"לְאַלְהָה תִּחְלַק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמֹת. לְרֵב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תִּמְעָיֵט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקָדוֹ וַתֵּן נַחֲלָתוֹ. אַךְ בְּגוּרָל יִחְלַק אֶת הָאָרֶץ לְשְׁמֹת מִטּוֹת אֲבֹתָם וַיִּנְחְלוּ. עַל פִּי הַגּוּרָל תִּחְלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רֵב לַמְעַט" (במדבר פרק כו, נד-נד)

שאלה: מתחילת הענין נראה שחלוקת הארץ תהיה לפי מספר האנשים שבכל שבט, להרבות או למעט את הנחלה, ואילו בהמשך משמע שהחלוקה תהיה בגורל, ללא הבדל בין רב למעט.

תשובה: בחלוקת הארץ היו צריכים לברר שני דברים, א. באיזה מחוז יקבל כל שבט את נחלתו, ב. מה גודל המקום שיקבל כל שבט. וכדי שלא יהיו טענות ותלונות ממי שיקבל את חלקו במקום פחות משובח, אמר ה' שתהיה חלוקת המחוזות לפי הגורל, שיכריע באיזה מחוז יקבל כל שבט את נחלתו, אך לאחר מכן שיערו יהושע בן נון ואלעזר הכהן והנשיאים - לפי מספר אנשי השבט - מה גודל המקום הנצרך להם. ועל כך הוסיפה התורה שאם יהיה שבט אחד מרובה באנשים, לא יחלקו את אנשי השבט לתת לחלק מהם נחלה במקום שיש בו שבט אחר שאנשיו מועטים, אלא 'על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט', כלומר, שיהיו כל אנשי השבט יחד באותו מקום שעלה להם בגורל, בין אם יהיו אנשיו מרובים ובין אם יהיו מועטים. (שאלה ה).

❦

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכֶתְךָ אֶת יָדְךָ עָלָיו", וְלִפְנֵי אֲלֻעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׂאֵל לּוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים לִפְנֵי ה' עַל פִּי וַיֵּצֵאוּ וְעַל פִּי יָבֹאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ וְכָל הָעֵדָה", וַיַּעֲשֵׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֶדְהוּ לִפְנֵי אֲלֻעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל הָעֵדָה" (במדבר פרק כז, יח, כא, כב)

שאלה: משמעות הפסוקים היא שיהושע בן נון לא יזכה לנבואה כמשה רבינו, אלא יצטרך לשאול את אלעזר הכהן באורים ותומים, והרי בכל ספר יהושע לא מצאנו אפילו פעם אחת שהוצרך יהושע לשאול באורים ותומים, אלא באה אליו הנבואה, ורק אחרי מותו שאלו ישראל באורים ותומים.

תשובה: כיון שהיה יהושע בן נון משרת משה היה חשש שיהיו מישראל אנשים שלא יכבדוהו כראוי ולא יכירו בהנהגתו, ולכן ציוה ה' את משה שיעמידהו כעת, בחייו, לפני אלעזר הכהן לשאול לו באורים ותומים, וכיון שידוע שאין נשאלים באורים ותומים אלא למלך או לאב בית דין, יראו הכל שיהושע התמנה למנהיג העם, ולכן סיים הכתוב שמשה רבינו עשה מיד את הדבר, שלקח את יהושע והעמידו מיד לפני אלעזר הכהן, ועשה כן לפני כל העדה, כדי שידעו הכל שהוא נבחר על ידי ה' להנהיג את העם. אמנם לאחר מכן באמת לא הוצרך יהושע בן נון לשאול באורים ותומים כל ימי חייו, אלא באה אליו הנבואה בעת הצורך. (שאלה י).

"וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ בְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עַלֶּה תְּמוּד. אֵת הַבָּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה כְּבָקָר וְאֵת

הַבָּבֶשׂ הַשְּׁנַיִ תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם" (במדבר פרק כח, ג-ד)

שאלות: א. מדוע הוצרכה התורה לחזור ולצוות כאן על הקרבת התמידים, לאחר שכבר הצטוו על כך בפרשת תצוה. ב. מה נרמז בכך שהיו התמידים דוקא כבשים, ולא פרים או אלים, וכן שהוקרבו אחד בבוקר ואחד בערב, ולא שניהם יחד כמו קרבנות המוספים. תשובה: כל זמן שהיה משה רבינו חי, היתה רוח הנבואה נשפעת בזכותו על כל ישראל בקלות ובהכנה מועטה, ועתה שהגיע זמנו למות תצטרך הנבואה להכנה כפולה ומכופלת, אמר לו ה' שיחזור להזהיר את ישראל על הקרבת התמידים והמוספים, כיון שהקרבת הקרבנות גורמת להשפעת שפע נבואי, ומטעם זה כבר אדם הראשון, נח והאבות הקריבו קרבנות. ובנוסף לכך, כל חיי משה היה הוא מזרז את הכהנים בכל בוקר להקריב את קרבן התמיד, להוריד את השפע האלוקי אל העם, ועתה כשקרבו יום מותו זירז אותם וציוה את ישראל על כך.

ואמנם שני התמידים מרמזים על שתי מתנות גדולות ועיקריות שנתן ה' לישראל, המתנה הגדולה ביותר היא מתן תורה, שאז קנו את שלמותם הנפשית, וכנגד זה מקריבים קרבן תמיד בבוקר, כמו מתן תורה שהיה בבוקר. והמתנה השניה היא הוצאתם מארץ מצרים, שאז קנו את שלמותם הגשמית, להיות בני חורין, וכנגדה מקריבים תמיד בין הערביים, כמו קרבן הפסח שעשו בזמן יציאתם מארץ מצרים בין הערביים. ובכך ששניהם כבשים נרמז שעל ידי זה יהיו ישראל נכבשים ונכנעים לפני ה'. וכיון שלאחר יציאת מצרים אכלו בני ישראל את המן, שהיה עשירית האיפה, הצטוו גם אחרי קרבן התמיד להביא מנחה בשיעור עשירית האיפה, ועל ידי זה יזכרו ישראל תמיד את טובות ה' וחסדיו. (שאלות א-ב)

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

